

Abstrakt:

Tato bakalářská práce, jak to plyne z názvu, se zabývá tématem temporality empatie neboli časovostí vcit'ování.¹ Fenomén empatie v zásadě souvisí s vědomím času, s tím, jak vnímáme čas, s kontinuitou a s porozuměním chování druhého. Ve středu fenomenologického chápání bytí a světa leží koncept, protože vše, co existuje a co nám může být odhaleno jako fenomén, existuje v čase a je vnímáno přes čas. Pro zkoumání si nevystačíme s takzvaným objektivním časem – časem hodin –, proto musíme brát v potaz vnitřní časové vědomí. Vzhledem k tématu je přirozené, že se v práci opíráme o fenomenologický aparát a metodu otce zakladatele fenomenologie, kterým je Edmund Husserl. Práce bude mít tři části. V první části představíme Husserlův koncept temporality a fenomenologie časovosti. Ve druhé části představíme empatii jako analogizující apercepci v Husserlově teorii intersubjektivit. Představíme empatii jako nástroj pro porozumění (kontinuity) jiného. Ve třetí části ukážeme potenciální aplikace tohoto tématu na teorie umění a rozšíření teorie vcitění nástupem temporálního pojetí.

Klíčová slova:

Temporalita (zeitlichkeit), empatie (einfühlung), E. Husserl, W. Worringer, T. Lipps, intersubjektivita, vnitřní časové vědomí, fenomenologie

¹ Terminologická poznámka: standardně převádíme původní termín *Einfühlung*, případně *empathy* nebo řecký *empathia*, jako vcitění. Tento převod ovšem nebezpečně implikuje spíše – mentální – stav, což může zabraňovat například náhledu o možnosti anticipující empatické reakce. Vhodnější je proto překlad „vcit'ování“, naznačující inherentní procesuálnost tohoto komplexního aktu vědomí, a tím i podstatnou časovou povahu empatie, která se při „stavovém“ chápání ztrácí. Empatie je „[...] pojmem vztahovým či funkčním, nikoli substanciálním.“ – Zuska V.: *Kruté světlo, krásný stín: Estetika a film*. Vyd. 1. V Praze: FF UK, 2010, s. 174.